

चालू घडामोडी

१३-३१ डिसेंबर २०२१

संपर्क

Mobile No: - 9029060366

Visit: www.guidancegroup.co.in

दादर (प.) मुंबई

GUIDANCE
G R O U P

संकलक:- अमोल मुंजे

TABLE OF CONTENTS

UAE 4.5-दिवसीय कार्य आठवड्यात संक्रमण करणारा पहिला देश बनला आहे.....	3
100% पेपरलेस होणारे दुबई जगात पहिले आहे.....	3
UNGA ने इंटरनॅशनल सोलर अलायन्स निरीक्षक दर्जा दिला.....	3
भारताने RATS SCO परिषदेचे अध्यक्षपद स्वीकारले.....	4
इजिप्त न्यू डेव्हलपमेंट बँकेचे चौथे नवीन सदस्य बनले.....	4
न्यू डेव्हलपमेंट बँक (NDB) बढलः.....	4
अटल इनोव्हेशन अचिव्हमेंट इन्स्टिट्यूट रँकिंग (ARIIA) 2021 मध्ये IIT मद्रासने पहिले स्थान पटकावले.....	4
इतर श्रेणीतील विजेतेः.....	5
2031 मध्ये भारत तिसरी सर्वात मोठी अर्थव्यवस्था बनेल- CEBR.....	5
Good Governance Index 2021 गुड गव्हर्नन्स इंडेक्स 2021.....	6
काशीमध्ये काशी-विश्वनाथ धाम प्रकल्पाचे उद्घाटन पंतप्रधान मोदींनी केले.....	6
काशी विश्वनाथ धाम प्रकल्पाविषयी काही महत्वाचे मुद्दे येथे आहेतः.....	6
गंगा एक्सप्रेस-वे.....	7
गंगा एक्सप्रेसवे बढलः.....	7
युनेस्कोने कोलकात्याच्या दुर्गापूजेला अमूर्त सांस्कृतिक वारसा म्हणून मान्यता दिली आहे.....	7
बिहारच्या मिथिला मखानाला GI टॅग मिळाला.....	8
मखाना.....	8
फायदे.....	8
उत्तराखंडमधील अस्कोट वन्यजीव अभयारण्य इको-सेन्सिटिव्ह झोन घोषित करण्यात आले आहे.....	8
नासाच्या पार्कर सोलर प्रोबने सूर्याच्या वरच्या वातावरणात प्रवेश केला.....	9
नासाने जेम्स वेब स्पेस नावाची जगातील सर्वात मोठी दुर्बीण प्रक्षेपित केली.....	9
भारतीय नौदलाचे दुसरे स्वदेशी स्टेलथ डिस्ट्रॉयर मोरमुगाओ.....	9
भारताने ओडिशाच्या किनारपट्टीवर 'प्रलय' क्षेपणास्त्राची यशस्वी चाचणी घेतली.....	10
क्षेपणास्त्र बढलः.....	10
राजनाथ सिंह यांनी लखनौमध्ये ब्रह्मोस क्षेपणास्त्र निर्मिती युनिटचे उद्घाटन केले.....	10
सेमीकंडक्टर उत्पादनासाठी 76000 कोटी रुपयांच्या निधीला मंजूरी.....	11
सेमीकंडक्टर योजनेअंतर्गतः.....	11
आत्मनिर्भर भारत रोजगार योजना : महाराष्ट्र अव्वल.....	11
आत्मनिर्भर भारत रोजगार योजना काय आहे?.....	11
श्यामा प्रसाद मुखर्जी र्वन मिशन.....	11
श्यामा प्रसाद मुखर्जी र्वन मिशन.....	12
वित्तपुरवठाः.....	12

विकास:.....	12
'रुर्बन क्षेत्र' म्हणजे काय?	12
या मिशन अंतर्गत अपेक्षित परिणाम:	12
पॅरालिम्पिक पुरस्कारांमध्ये अवनी लेखरा यांना 'सर्वोत्कृष्ट महिला पदार्पण' देऊन सन्मानित करण्यात आले.	13
BWF जागतिक बॅडमिंटन चॅम्पियनशिप: के श्रीकांतने शैष्यपदक जिंकले.	13
यूएस मध्ये ज्युनियर स्वर्षे ओपन जिंकणारी अनाहत सिंग ही पहिली भारतीय मुलगी ठरली.....	13
भारताचा ऑफस्पिनर हरभजन सिंगने क्रिकेटमधून निवृत्ती जाहीर केली आहे.....	13
जनरल एमएम नरवणे यांनी चीफ ऑफ स्टाफ कमिटीच्या अध्यक्षपदी	14
भारतीय गणितज्ञ नीना गुप्ता यांना रामानुजन पुरस्कार 2021 मिळाला.	14
रामानुजन पुरस्कार	14
नीना गुप्ता.....	15
भारताच्या हरनाझ संधूने 70 वी मिस युनिव्हर्स 2021 चा ताज जिंकला	15
टार्डम मासिकाच्या 2021	15
भूतानने पंतप्रधान मोदींना सर्वोच्च नागरी पुरस्काराने सन्मानित केले.....	15
नरेंद्र मोदी यांना मिळालेल्या आंतरराष्ट्रीय पुरस्कारांची यादी:.....	16
साहित्य अकादमी पुरस्कार 2021 जाहीर.	16
YouGov: PM मोदी 2021 मध्ये जगातील 8 व्या क्रमांकाचे सर्वाधिक प्रशंसनीय व्यक्ती.....	16
दक्षिण आफ्रिकेचे प्रचारक आर्चबिशप डेसमंड टूटू यांचे निधन.....	17
तामिळनाडूने 'तामिळ थार्ई वाडु' हे राज्य गीत म्हणून घोषित केले.....	18
झारखंड विधानसभेने जमावाचा हिंसाचार, (mob lynching) रोखण्यासाठी विधेयक मंजूर केले.	18
बिला बहल:	18

UAE 4.5-दिवसीय कार्य आठवड्यात संक्रमण करणारा पहिला देश बनला आहे.

- युनायटेड अरब अमिरातीने 1 जानेवारीपासून सुरु होणारा सध्याचा पाच दिवसांचा कार्य आठवडा साडेचार दिवसांवर बदलण्याची घोषणा केली आहे, उत्पादकता आणि काम सुधारण्याच्या प्रयत्नांचा एक भाग म्हणून कर्मचारी-अनुकूल संक्रमण करणारा जगातील पहिला देश बनला आहे.
- नवीन वेळापत्रकानुसार, सोमवार ते गुरुवार कामाची वेळ सकाळी 7.30 ते दुपारी 3.30 पर्यंत असेल, त्यानंतर शुक्रवारी अर्धा दिवस सकाळी 7.30 ते दुपारी 12.00 पर्यंत असेल.
- नवीन नियमानुसार शनिवार आणि रविवार पूर्ण दिवस सुटी आहेत.
- सरकारच्या या निर्णयामुळे यूएस, यूके आणि युरोपच्या वेळेच्या जवळ येण्याची अपेक्षा आहे, ज्यामुळे व्यापाराला चालना मिळेल.
- दुबई आणि अबू धाबीच्या अमिराती सरकारने साडेचार दिवसांचा वर्क वीक आधीच जाहीर केला आहे.

100% पेपरलेस होणारे दुबई जगात पहिले आहे.

- 100% पेपरलेस होणारे दुबई हे जगातील पहिले सरकार ठरले, संयुक्त अरब अमिरातीचे (UAE) क्राउन प्रिन्स शेख हमदान बिन मोहम्मद बिन रशीद अल मकतूम यांनी ही घोषणा केली.
- हे सुमारे 3 अब्ज दिरहाम (USD 350 दशलक्ष) आणि 14-दशलक्ष-माणूस तास वाचवेल.
- डिजिटायझेशनमुळे सर्व सरकारी ग्राहकांना सेवा आणि 336 दशलक्ष पेक्षा जास्त कागदपत्रांनी कागदाचा वापर कमी केला.
- “दुबई नाऊ ऍप्लिकेशन” द्वारे नागरिकांद्वारे सर्व अपवादात्मक डिजिटल सेवांमध्ये प्रवेश केला जाऊ शकतो.

UNGA ने इंटरनॅशनल सोलर अलायन्स निरीक्षक दर्जा दिला.

- युनायटेड नेशन्स जनरल असेंब्ली (UNGA) ने ठराव 76/123 ला स्वीकारून इंटरनॅशनल सोलर अलायन्स (ISA) ला निरीक्षक दर्जा दिला आहे.
- हा निर्णय UNGA च्या सहाय्या समितीच्या अहवालाच्या आधारे घेण्यात आला आहे.
- नोव्हेंबर 2015 मध्ये, ISA ला भारत आणि फ्रान्स यांनी संयुक्तपणे पॅरिस, फ्रान्स येथे झालेल्या संयुक्त राष्ट्रांच्या हवामान बदल COP-21 च्या 21व्या सत्रादरम्यान सौरऊर्जेला प्रोत्साहन देण्यासाठी त्यांच्या सदस्य देशांमध्ये सुरु केले.
- असेंब्लीमध्ये एकूण 108 देश सहभागी झाले होते, ज्यात 74 सदस्य देश आणि 34 निरीक्षक आणि सभाय्य देश, 23 भागीदार संस्था आणि 33 विशेष आमंत्रित संस्था यांचा समावेश होता.
- २०३० पर्यंत सौर ऊर्जा क्षेत्राचा विकास करण्यासाठी १००० अब्ज डॉलर्सचा गुंतवणूक प्रवाह तयार करण्याचे आयएसएचे उद्दीष्ट आहे. त्याचबरोबर सौर ऊर्जा तंत्रज्ञानाचा विकास आणि जोखीम सोडवणे सुधारले पाहिजे. सदस्य देशांमध्ये सौर ऊर्जेचा वापर वाढविण्यासाठी सुलभ वित्तपुरवठा तयार करण्यावरही यात भर आहे.

भारताने RATS SCO परिषदेचे अध्यक्षपद स्वीकारले.

- भारताने 28 ऑक्टोबर 2021 पासून 1 वर्षासाठी शांघाय कोऑपरेशन ऑर्गनायझेशन (RATS SCO) च्या प्रादेशिक दहशतवाद विरोधी संरचना परिषदेचे अध्यक्षपद स्वीकारले.
- राष्ट्रीय सुरक्षा परिषद सचिवालय (NSCS), भारत सरकार, भारताच्या डेटा सुरक्षा परिषदेच्या सहकार्याने (DSCI), नॉलेज पार्टनर म्हणून, SCO सदस्य देशांतील प्रतिनिधींसाठी 'सिव्यूरिंग सायबरस्पेस इन द कंटेम्परी श्रेट एन्व्हायर्नमेंट' या विषयावर 2-दिवसीय प्रॅक्टिकल सेमिनारचे आयोजन केले होते.
- RATS SCO च्या परिषदेच्या अध्यक्षतेदरम्यान भारताने आयोजित केलेला हा सेमिनार हा पहिला कार्यक्रम आहे. या सेमिनारमध्ये धोरणे आणि रणनीती, सायबर दहशतवाद, रॅन्समवेअर आणि डिजिटल फॉरेंसिक्स यासारख्या महत्वाच्या क्षेत्रांवर चर्चा करण्यात आली. RATS SCO च्या कार्यकारी समितीचे (EC) प्रतिनिधी आणि सर्व SCO सदस्य देश या चर्चासत्रात सहभागी झाले होते.

इजिप्त न्यू डेव्हलपमेंट बँकेचे चौथे नवीन सदस्य बनले.

ब्रिक्स न्यू डेव्हलपमेंट बँकेचा चौथा नवीन सदस्य म्हणून इजिप्तचा समावेश झाला. बांगलादेश, UAE आणि उरुग्वे सप्टेंबर 2021 मध्ये BRICS न्यू डेव्हलपमेंट बँकेत सामील झाले.

न्यू डेव्हलपमेंट बँक (NDB) बदल:

- ही एक बहुपक्षीय विकास बँक आहे जी BRICS (ब्राझील, रशिया, भारत, चीन आणि दक्षिण आफ्रिका – BRICS) देशांद्वारे चालवली जाते.
- सन 2013 मध्ये, दक्षिण आफ्रिकेतील डर्बन येथे झालेल्या 5व्या BRICS परिषदेदरम्यान, BRICS नेत्यांनी 'न्यू डेव्हलपमेंट बँक' स्थापन करण्यास सहमती दर्शवली.
- याची स्थापना 2014 मध्ये, ब्राझीलमधील फोर्टलेझा येथे झालेल्या 6व्या BRICS शिखर परिषदेदरम्यान करण्यात आली.
- पाच उदयोन्मुख बाजारपेठांमध्ये आर्थिक आणि विकास सहकार्याला प्रोत्साहन देणे हा या बँकेच्या स्थापनेचा उद्देश आहे.
- त्याचे मुख्यालय शांघाय, चीन येथे आहे.
- 2018 मध्ये, न्यू डेव्हलपमेंट बँकेला संयुक्त राष्ट्रांच्या आमसभेत निरीक्षक दर्जा देण्यात आला, ज्यामुळे संयुक्त राष्ट्रांसोबत सक्रिय आणि फलदायी सहकार्यासाठी मजबूत पाया स्थापित केला गेला.

अटल इनोव्हेशन अचिव्हमेंट इन्स्टिट्यूट रँकिंग (ARIIA) 2021 मध्ये IIT मद्रासने पहिले स्थान पटकावले.

- IIT मद्रासने CFTIs /केंद्रीय विद्यापीठे/इन्स्टिट्यूट ऑफ नॅशनल इम्पोर्टन्स (तांत्रिक) या श्रेणीअंतर्गत सलग तिसऱ्या वर्षी इनोव्हेशन अचिव्हमेंट्स (ARIIA) 2021 च्या अटल रँकिंगमध्ये प्रथम क्रमांक पटकावला आहे.
- एआरआयआयए रँकिंगच्या तिसऱ्या आवृत्तीत केंद्रीय अर्थसहाय्य संस्था श्रेणीतील आयआयटीचे वर्चस्व होते.

- सात आयआयटी टॉप-10 यादीत आहेत. IIT-मद्रास नंतर IIT बॉम्बे, IIT दिल्ली, IT कानपूर आणि IIT रुरकी यांचा क्रमांक लागतो. बेंगळुरू येथील इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ सायन्सने (IISc) श्रेणीत सहावे स्थान पटकावले.

इतर श्रेणीतील विजेते:

- राज्यातील आणि विद्यापीठांच्या श्रेणीत मानल्या जाणाऱ्या, पंजाब विद्यापीठ (चंदीगढ) यांनी क्रमवारीत अव्वल स्थान पटकावले, त्यानंतर दिल्ली तंत्रज्ञान विद्यापीठ, आणि नेताजी सुभाष तंत्रज्ञान विद्यापीठ (दिल्ली).
- शासकीय अभियांत्रिकी महाविद्यालयांच्या श्रेणीत, पुण्यातील अभियांत्रिकी महाविद्यालय प्रथम, तामिळनाडूमधील पीएसजी कॉलेज ऑफ टेक्नॉलॉजी आणि गुजरातमधील एलडी अभियांत्रिकी महाविद्यालयाने प्रथम क्रमांक पटकावला.
- कलिंगा इन्स्टिट्यूट ऑफ इंडस्ट्रियल टेक्नॉलॉजी खोरधा (ओडिशा) खाजगी विद्यापीठ श्रेणीमध्ये अव्वल ठरली . महाराष्ट्रातील जीएच रायसोनी अभियांत्रिकी महाविद्यालय हे सर्वात नाविन्यपूर्ण खाजगी महाविद्यालय म्हणून ओळखले गेले.
- इंदिरा गांधी नॅशनल ओपन युनिव्हर्सिटी (दिल्ली) ने केंद्रीय अर्थसहाय्य संस्थांमध्ये या श्रेणीत अव्वल स्थान पटकावले आणि त्यानंतर इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ मॅनेजमेंट (IIM) कोझिकोडचा क्रमांक लागतो

2031 मध्ये भारत तिसरी सर्वात मोठी अर्थव्यवस्था बनेल- CEBR

- 2020 मध्ये जगातील सहाव्या क्रमांकाची सर्वात मोठी अर्थव्यवस्था म्हणून मागे ढकललेला भारत पुन्हा 2025 मध्ये यूकेला मागे टाकून पाचव्या क्रमांकाचा देश बनणार आहे आणि 2030 पर्यंत तिसऱ्या क्रमांकावर पोहोचेल.
- भारताने 2019 मध्ये यूकेला मागे टाकून जगातील पाचवी सर्वात मोठी अर्थव्यवस्था बनली होती परंतु 2020 मध्ये ते 6 व्या स्थानावर फेकले गेले आहे.
- CEBR ने भाकीत केले आहे की भारतीय अर्थव्यवस्था 2021 मध्ये 9 टक्के आणि 2022 मध्ये 7 टक्क्यांनी वाढेल.

Ranking out of 191 countries	2021	2022	2026	2031	2036
India	7	6	5	3	3
United States	1	1	1	2	2
China	2	2	2	1	1
Japan	3	3	3	4	5
Germany	4	4	4	5	4
UK	5	5	6	6	6
France	6	7	7	7	7

GOOD GOVERNANCE INDEX 2021 गुड गव्हर्नन्स इंडेक्स 2021

25 डिसेंबर 2021 रोजी सुशासन दिनानिमित्त केंद्रीय मंत्री अमित शहा यांच्या हस्ते गुड गव्हर्नन्स इंडेक्स 2021 लाँच करण्यात आला. GGI 2021 प्रशासन सुधारणा आणि सार्वजनिक तक्रार विभागाने (DARPG) तयार केला होता. GGI 2021 फ्रेमवर्कमध्ये 10 क्षेत्रे आणि 58 निर्देशक समाविष्ट आहेत.

10 शासन क्षेत्रे आहेत:

1. कृषी आणि संलग्न क्षेत्रे
2. वाणिज्य आणि उद्योग
3. मानव संसाधन आणि विकास
4. सार्वजनिक आरोग्य
5. सार्वजनिक पायाभूत सुविधा आणि उपयुक्तता
6. आर्थिक प्रशासन
7. समाजकल्याण आणि विकास
8. न्यायिक आणि सार्वजनिक सुरक्षा
9. पर्यावरण
10. नागरिक-केंद्रित शासन

गुजरातनं या सर्व १८ निर्देशांकामध्ये चांगल्या कामगिरीची नोंद केल्याचं केंद्राकडून जाहीर करण्यात आलं आहे. गुजरात राज्यापाठोपाठ दुसऱ्या क्रमांकावर महाराष्ट्र तर तिसऱ्या क्रमांकावर गोवा राज्यानं स्थान मिळवलं आहे. गोव्यापाठोपाठ उत्तर प्रदेश, झारखंड, राजस्थान, मिझोराम, जम्मू-काश्मीर या राज्यांचा क्रमांक लागतो.

काशीमध्ये काशी-विश्वनाथ धाम प्रकल्पाचे उद्घाटन पंतप्रधान मोदींनी केले.

पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी 339 कोटी रुपयांच्या काशी विश्वनाथ कॉरिडोर प्रकल्पाच्या पहिल्या टप्प्याचे उद्घाटन केले आहे जे मंदिर शहराच्या दोन प्रतिष्ठित खुणा – काशी विश्वनाथ मंदिर आणि गंगा घाट यांना जोडतात. मोदींनी काशी विश्वनाथ मंदिरात पूजा केली आणि मंदिराच्या आवारात रुद्राक्षाचे झाड लावले.

त्यांनी भगवान शंकराला गंगाजल, चंदन, भस्म आणि दूध अर्पण केले. या सोहळ्याला उत्तर प्रदेशचे मुख्यमंत्री योगी आदित्यनाथ, भाजप अध्यक्ष जेपी नड्डा आणि देशभरातून मोठ्या संख्येने संत उपस्थित होते.

काशी विश्वनाथ धाम प्रकल्पाविषयी काही महत्वाचे मुद्दे येथे आहेत:

- सर्व वारसा वारस्तूंचे जतन व्हावे हा या प्रकल्पामागचा विचार आहे.
- प्रकल्पाच्या पहिल्या टप्प्यात एकूण २३ इमारतींचे उद्घाटन होणार आहे.
- ते श्री काशी विश्वनाथ मंदिरात येणाऱ्या यात्रेकरूंना यात्री सुविधा केंद्र, पर्यटक सुविधा केंद्र, वैदिक केंद्र, मुमुक्षु भवन, भोगशाला, सिटी म्युझियम, व्ह्यूइंग गॅलरी आणि फूड कोर्ट यासह विविध सुविधा पुरवतील.
- हा प्रकल्प आता सुमारे 5 लाख चौरस फूट एवढ्या मोठ्या क्षेत्रफळात पसरला आहे, तर पूर्वीचा परिसर केवळ 3000 चौरस फूट इतकाच मर्यादित होता.

गंगा एक्सप्रेस-वे

पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या हस्ते उत्तर प्रदेशातील शाहजहांपूरमध्ये गंगा एक्सप्रेस वेची पायाभरणी करण्यात आली. यावेळी पंतप्रधान मोदींनी रेल्वे ग्राउंड, रौंझा येथे सभेला संबोधित केले. काम पूर्ण झाल्यानंतर हा उत्तर प्रदेशचा सर्वात लांब एक्सप्रेस वे बनेल. ते राज्याचा पश्चिम आणि पूर्व भाग जोडेल. हे मेरठमधील बिजौली गावाजवळ सुरु होते. प्रयागराजमधील जुडापूर दांडू गावाजवळ त्याचा विस्तार होईल.

गंगा एक्सप्रेसवे बदल:

- गंगा एक्सप्रेसवे हा 594 किमी लांबीचा एक्सप्रेसवे आहे. हे 36,200 कोटी रुपये खर्चून बांधले जाणार आहे.
- ते मेरठ, हापूर, बुलंदशहर, अमरोहा, संभल, बुदौन, शाहजहाणपूर, हरदोई, उन्नाव, रायबरेली, प्रतापगड आणि प्रयागराज जिल्ह्यातून जाईल.
- हवाई दलाच्या विमानांच्या आपत्कालीन टेक-ऑफ आणि लँडिंगसाठी 35 किमी लांबीचा हवाई पट्टीही शाहजहांपूरमधील द्रुतगती मार्गावर बांधली जाईल.

युनेस्कोने कोलकात्याच्या दुर्गापूजेला अमूर्त सांस्कृतिक वारसा म्हणून मान्यता दिली आहे.

- संयुक्त राष्ट्रसंघाची सांस्कृतिक संस्था UNESCO ने मानवतेच्या अमूर्त सांस्कृतिक वारशाच्या प्रातिनिधिक यादीत (Intangible Heritage List) बंगालच्या दुर्गापूजेचा (Durga Puja) समावेश करण्याची घोषणा केली आहे.
- बंगालमधील दुर्गा पूजेला शेकडो वर्षांचा इतिहास आहे व अजूनही मोठ्या थाटामाटात हा सण साजरा केला जातो. दुर्गा पूजा हा बंगालच्या संस्कृतीशी संबंधित फार महत्वाचा घटक आहे.
- 13 ते 18 डिसेंबर 2021 या कालावधीत फ्रान्समधील पॅरिस येथे होत असलेल्या आंतर-सरकारी समितीच्या 16 व्या सत्रात कोलकाता येथील दुर्गापूजेचा समावेश युनेस्कोच्या मानवतेच्या अमूर्त सांस्कृतिक वारशाच्या प्रातिनिधी यादीमध्ये करण्यात आला.
- कोलकाता येथील दुर्गापूजेच्या समावेशासह, भारताचे आता 14 अमूर्त सांस्कृतिक वारसा घटक आहेत ज्यांचा प्रतिष्ठित युनेस्कोच्या मानवतेच्या अमूर्त सांस्कृतिक वारशाच्या प्रातिनिधिक सूचीमध्ये समावेश आहे.
- अमूर्त सांस्कृतिक वारसा म्हणजे प्रथा, प्रतिनिधित्व, अभिव्यक्ती, ज्ञान, कौशल्ये – तसेच त्यांच्याशी संबंधित साधने, वस्तू, कलाकृती आणि सांस्कृतिक स्थाने समुदाय, गट आणि काही प्रकरणांमध्ये, व्यक्तींना सांस्कृतिक वारशाचा एक भाग म्हणून मान्यता देण्यात आली आहे.

युनेस्कोने मान्यता दिलेल्या अमूर्त सांस्कृतिक वारशाच्या यादीमध्ये (1) वैदिक जपाची परंपरा (3) रामलीला, रामायण (3) कुटिअट्टम, संस्कृत थिएटर (4) राममन, धार्मिक उत्सव आणि गढवाल हिमालय, भारत (5) मुडियाट्टू, केरळचे विधी थिएटर आणि नृत्य नाटक (6) कलबेलिया लोकगीत आणि राजस्थानचे नृत्य (7) छू नृत्य (8) लडाखचा बौद्ध जप: हिमालयाचा लडाख प्रदेश, जम्मू-काश्मीरमधील पवित्र बौद्ध ग्रंथांचा मजकूर, भारत (9) मणिपूरचे संकीर्तन, पारंपारिक गायन, नागडे आणि नृत्य (10) पंजाबच्या ठठेरानी बनवलेली पितळे आणि तांब्याची भांडी (12) नवरोज, नोव्हरुझ, नोव्हरोज, नौरोज, नौरोज, नौरोज, नौरुझ, नुरुझ, नोव्हरुझ, नवरुझ, नवरुझ, नवरुझ, नेव्हरुझ, नेव्हरुझ (13) कुंभ मेळा

बिहारच्या मिथिला मखानाला GI टॅग मिळाला.

केंद्रीय वाणिज्य मंत्रालयाच्या अंतर्गत भौगोलिक संकेत नोंदणी (GIR) ने बिहार मखानाचे नाव मिथिला मखाना असे बदलण्याची याचिका स्वीकारली आहे आणि ब्रँड लोगोमध्ये त्याचे मूळ अधिक चांगले प्रतिबिंबित करण्यासाठी आणखी बदल सुचवले आहेत.

ब्रँड लोगोमध्ये त्याचे मूळ ठळक करण्यासाठी आणि उत्पादनाच्या भौगोलिक संकेत (GI) अधिकारांचे संरक्षण करण्यासाठी त्यात सुधारणा सुचवल्या आहेत.

सबूर स्थित बिहार कृषी विद्यापीठ (BAU) ने मिथिलांचल मखाना उत्पादक संघ (MMUS) च्या वतीने मिथिला प्रदेशातील कोल्हाचे नट उत्पादकांच्या कल्याणासाठी त्यांच्या उत्पादनाचे नाव मिथिला मखाना असे ठेवण्यासाठी अर्ज सुरु केला.

मखाना

फॉक्स नट्स मखाना म्हणून प्रसिद्ध आहेत. युरियाल फेरॉक्स किंवा कमळ बिया म्हणून देखील ओळखले जाते. भारतातील बिहार राज्यात आणि जपान आणि रशियासारख्या देशांमध्ये मखानाचे उत्पादन मोठ्या प्रमाणात होते. ह्या बिया तलावात किंवा साचलेल्या पाण्यात तरंगणाऱ्या पानावर वाढतात. गोळा केलेले बिया नंतर धुऊन काही तास उन्हात वाळवले जातात. ते सुकल्यानंतर, ते एका पॅनमध्ये उच्च आचेवर भाजले जातात आणि नंतर ताबडतोब दाबले जातात जेणेकरून काळी टरफले तुटतात आणि पांढरे पफ बाहेर पडतात. साधारणपणे, संपूर्ण लॉटमधून फक्त एक तृतीयांश मखाना वसूल केला जातो

फायदे

- उच्च रक्तदाब, हृदयविकार आणि लठ्ठपणामुळे ग्रस्त असलेल्यांना ते जास्त मॅग्नेशियम आणि कमी सोडियम सामग्रीमुळे फायदेशीर आहेत.
- कमी ग्लायसेमिक इंडेक्समुळे मधुमेहींसाठी देखील याची शिफारस केली जाते.
- या बियांमधील अँटी-एजिंग एन्झाईम खराब झालेले प्रथिने दुरुस्त करण्यास मदत करते असे म्हटले जाते.
- फॉक्स नट्समध्ये तुरट गुणधर्म असतात ज्यामुळे किडनीला फायदा होतो.

उत्तराखंडमधील अस्कोट वन्यजीव अभयारण्य इको-सेन्सिटिव्ह झोन घोषित करण्यात आले आहे.

- लुप्तप्राय प्रजाती कस्तुरी मृग आणि त्याच्या अधिवासाचे संरक्षण करण्यासाठी स्थापित, उत्तराखंडच्या पिथौरागढमधील नयनरम्य अस्कोट वन्यजीव अभयारण्य अखेर इको-सेन्सिटिव्ह झोन (ESZ) म्हणून घोषित करण्यात आले आहे.
- 'पृथ्वीवरील हिरवे नंदनवन' म्हणून ओळखले जाणारे, कुमाऊं प्रदेशातील पिथौरागढच्या उत्तरेला सुमारे 54 किमी अंतरावर असलेले अभयारण्य 1986 मध्ये प्रामुख्याने कस्तुरी मृग आणि इतर दुर्मिळ हिमालयीन प्रजाती आणि त्यांच्या नैसर्गिक अधिवासांचे संरक्षण करण्यासाठी स्थापन करण्यात आले.
- अभयारण्यात 2600 झाडे, 250 पक्षी आणि 37 सस्तन प्राण्यांच्या प्रजाती आहेत जसे की बर्फ बिबट्या, हिमालयीन काळा अस्वल, हिमालयीन तहर, निळी मेंढी, सेरो याशिवाय कस्तुरी मृग. प्राण्यांमध्ये लूंग, मोनाल, कलिज तीतर आणि चीअर फेझंट या प्रजाती आहेत.

- या अभयारण्यात 2,600 हिमालयीन वनौषधींच्या दुर्मिळ जाती आणि 250 प्रकारचे पक्षी आणि 37 प्रकारचे सरपटणारे प्राणी आहेत.
- अधिसूचित क्षेत्र अस्कोट वन्यजीव अभयारण्याच्या सभोवताल 0 ते 22 किमी पर्यंत पसरलेले आहे. एकाही गावाचा समावेश नसलेला हा राज्यातील पहिला पर्यावरण-संवेदनशील झोन असेल.

नासाच्या पार्कर सोलर प्रोबने सूर्याच्या वरच्या वातावरणात प्रवेश केला.

अमेरिकन स्पेस एजन्सी नासाच्या (NASA) अंतराळयान पार्कर सोलर प्रोबने प्रथमच सूर्याला स्पर्श केला आहे. हे प्रोब सूर्याच्या वातावरणात राहिला आहे. इतिहासात प्रथमच, एका अंतराळ यानाने असा सूर्याला स्पर्श केला आहे. 2018 मध्ये, पार्कर सोलर प्रोब लाँच केले गेले आणि सूर्याजवळून प्रवास करून त्याचे रहस्य उलगडण्याचे उद्दिष्ट आहे. लॉन्चिंगच्या तीन वर्षांनंतर, पार्कर अखेर सौर वातावरणात आले आहे. पार्कर सोलर प्रोबने इतिहासात प्रथमच सूर्याच्या वरच्या वातावरणातून उड्डाण केले आहे.

नासाने जेम्स वेब स्पेस नावाची जगातील सर्वात मोठी दुर्बीण प्रक्षेपित केली.

- आतापर्यंतची सगळी मोठी दुर्बीण जेम्स वेब ही महाकाय दुर्बीण दक्षिण अमेरिकेतल्या फ्रेंच गयानातील कौरू इथून अवकाशात झेपावली आहे. 10 अब्ज डॉलर एवढी प्रचंड खर्च करून ही दुर्बीण अवकाशात पाठवण्यात आली आहे.
- युरोपीय स्पेस एजन्सीच्या एरियन5 या शक्तिशाली प्रक्षेपकाच्या साहाय्याने ही दुर्बीण अवकाशात झेपावली.
- 21व्या शतकातील महत्वाकांक्षी योजनांपैकी एक असं या दुर्बीणीच्या उपक्रमाचं वर्णन केलां जातं. विश्वातील पहिल्या दीर्घिकेच्या निर्मितीचे गूढ उलगडून दाखवण्याची क्षमता या दुर्बीणीत आहे.
- नासा, युरोपीय स्पेस एजन्सी, कॅनडा यांच्या संयुक्त सहकार्यातून ही महाकाय दुर्बीण तयार झाली आहे. या दुर्बीणीच्या उभारणीसाठी 30 वर्षे लागली आहेत. तब्बल 10 अब्ज डॉलर्स म्हणजेच 75 हजार कोटी रुपयांची गुंतवणूक या दुर्बीणीसाठी करण्यात आली होती.
- अंतराळातील चमकणारे तारे आणि आकाशगंगेचे दर्जेदार फोटो टिपणं हे या दुर्बीणीचं प्रमुख काम असेल. सोन्याचा मुलामा असलेली बेरिलियम धातुने तयार केलेली भव्य लेन्स या दुर्बीणीत असणार आहे.
- दुर्बीणीच्या कॅमेऱ्याचा आकार 21 फूट म्हणजे 6.5 मीटर आहे. त्याचं वजन 62 क्विंटल आहे. हा कॅमेरा उणे 230 वातावरणातही काम करू शकतो.
- अवकाशात जाऊन दमदार प्रदर्शन करणाऱ्या हबल दुर्बीणीची जागा घेण्यासाठी जेम्स वेब तयार आहे. 1990 मध्ये हबल दुर्बीण पाठवण्यात आली होती. 31 वर्षांनंतरही ती कार्यरत आहे.
- हबलच्या कॅमेऱ्याचा आकार 8 फूट म्हणजे 2.4 मीटर एवढाच होता. त्याचं वजन 122 क्विंटल आहे.

भारतीय नौदलाचे दुसरे स्वदेशी स्टेल्थ डिस्ट्रॉयर मोरमुगाओ

- गोवा मुक्ती दिनी, भारतीय नौदलाचे स्वदेशी स्टेल्थ गार्डेड-क्षेपणास्त्र नाशक 'मोरमुगाओ' तिच्या पहिल्या सागरी चाचण्यांसाठी गेले होते. प्रकल्प 15 B (P15B) वर्गाचा हा दुसरा स्वदेशी स्टेल्थ विनाशक, 2022 च्या मध्यात कार्यान्वित होण्याची योजना आहे.
- माझगाव डॉक शिपबिल्डर्स लिमिटेड (एमडीएसएल) मार्गदर्शक क्षेपणास्त्र विध्वंसक युद्धनौका तयार करीत आहे.
- मॉर्मुगाओ ब्राह्मोस सुपरसॉनिक क्रूझ क्षेपणास्त्रानेही सुसज्ज आहे. हे शत्रूच्या क्षेपणास्त्रांना चकवा देण्यासक्षम आहे.

- प्रोजेक्ट १५ बी च्या चार जहाजांच्या करारावर २८ जानेवारी २०११ रोजी स्वाक्षरी करण्यात आली. त्यांना विशाखापट्टणम वर्गाची जहाजे म्हणून ओळखले जाते. या चार जहाजांना देशाच्या चारही कोपऱ्यातील प्रमुख शहरांच्या नावावरून विशाखापट्टणम, मोरमुगाओ, इम्फाळ आणि सुरत असे नाव देण्यात आले आहे.
- गेल्याच महिन्यात याच १५ बी प्रकल्पांतर्गत बांधण्यात आलेल्या 'इन्स विशाखापट्टणम'चा भारतीय नौदलात समावेश करण्यात आला होता.

भारताने ओडिशाच्या किनारपट्टीवर 'प्रलय' क्षेपणास्त्राची यशस्वी चाचणी घेतली.

स्वदेशी बनावटीच्या पृष्ठभागावरून पृष्ठभागावर मारा करणाऱ्या पारंपरिक 'प्रलय' क्षेपणास्त्राची दुसरी उड्डाण चाचणी यशस्वीरीत्या घेण्यात आली.

संरक्षण संशोधन आणि विकास संघटना (DRDO) ने ओडिशाच्या किनारपट्टीवरील डॉ. एपीजे अब्दुल कलाम बेटावरून ही चाचणी केली.

प्रथमच, सलग दोन दिवस बॅलेस्टिक क्षेपणास्त्राच्या सलग दोन उड्डाण चाचण्या यशस्वीपणे घेण्यात आल्या आहेत.

उड्डाण चाचणीने मोहिमेची सर्व उद्दिष्टे पूर्ण केली आहेत. हे प्रक्षेपण क्षेपणास्त्राच्या दोन्ही प्रकारातील प्रणाली सिद्ध करते.

क्षेपणास्त्र बदल:

- हे क्षेपणास्त्र 150 किमी ते 500 किमी (KM) अंतरावरील लक्ष्यावर मारा करू शकणार आहे. हे घन-इंधन असणारे क्षेपणास्त्र आहे.
- हे क्षेपणास्त्र संरक्षण संशोधन आणि विकास संस्थेने (DRDO) विकसित केले आहे.
- या क्षेपणास्त्र एक टनापर्यंतचे वॉरहेड वाहून नेऊ शकते. हे क्षेपणास्त्र विकसित करण्याची चर्चा 2015 पासून सुरु होती.
- ते जमिनीवरून तसेच कनस्टरतूनही डागले जाऊ शकते.

राजनाथ सिंह यांनी लखनौमध्ये ब्रह्मोस क्षेपणास्त्र निर्मिती युनिटचे उद्घाटन केले.

- संरक्षण मंत्री राजनाथ सिंह यांनी लखनौमध्ये ब्रह्मोस एरोस्पेस क्लूझ क्षेपणास्त्र निर्मिती युनिटची पायाभरणी केली. त्यांनी लखनौमध्ये डीआरडीओ संरक्षण तंत्रज्ञान आणि चाचणी केंद्राची पायाभरणीही केली. ब्रह्मोस प्रकल्प 5,500 नवीन रोजगार संधी निर्माण करण्यास मदत करेल.
- ब्रह्मोस क्षेपणास्त्र बदल:
- ब्रह्मोस हा भारताच्या संरक्षण संशोधन आणि विकास संस्था (DRDO) आणि रशियाच्या NPOM यांचा संयुक्त उपक्रम आहे.
- ब्रह्मोस क्षेपणास्त्राचे नाव भारतातील ब्रह्मपुत्रा नदी आणि रशियाच्या मॉस्कोवा नदीवरून पडले आहे.
- भारतीय संरक्षण दलाच्या तिन्ही शाखांनी ब्रह्मोस प्रगत शस्त्रप्रणाली यापूर्वीच समाविष्ट केली आहे .
- अलीकडेच, भारताने चांदीपूरच्या एकात्मिक चाचणी श्रेणीतून ब्रह्मोस सुपरसॉनिक क्लूझ क्षेपणास्त्राच्या हवाई आवृत्तीची यशस्वी चाचणी घेतली.

सेमीकंडक्टर उत्पादनासाठी 76000 कोटी रुपयांच्या निधीला मंजूरी

स्वदेशी सेमी कंडक्टर निर्मितीसाठी केंद्र सरकारने पावले उचलली असून त्यासाठी ७६ हजार कोटी रुपयांच्या प्रोत्साहन योजनेस मंजूरी दिली आहे. वाहन आणि अन्य इलेक्ट्रॉनिक वस्तूसाठी सेमी कंडक्टरचे महत्वाची भूमिका बजावत आहेत. परदेशातून सेमी कंडक्टर उपलब्ध होत नसल्याने वाहन उद्योग अडचणीत आला आहे. सहा वर्षांत सेमी कंडक्टरच्या बाबत देश स्वयंपूर्ण व्हावा, यासाठी आता पावले उचलण्यात आली आहेत. भारत हे केवळ सेमी कंडक्टरच नव्हे, तर सर्वच इलेक्ट्रॉनिक उत्पादनांचे प्रमुख निर्मिती केंद्र बनावे, असा केंद्र सरकारचा प्रयत्न आहे. यामुळे देशात वाहनांचे आणि इलेक्ट्रॉनिक वस्तूंचे उत्पादनही झपाट्याने होण्याचा मार्ग मोकळा होणार आहे.

सेमीकंडक्टर योजनेअंतर्गत:

योजनेंतर्गत, सरकारने सिलिकॉन सेमीकंडक्टर फॅब, कंपाऊंड सेमीकंडक्टर, डिस्प्ले फॅब, सेन्सर्स फॅब, सिलिकॉन फोटोनिक्स, सेमीकंडक्टर पॅकेजिंग आणि सेमीकंडक्टर डिझाइनमध्ये गुंतलेल्या कंपन्यांना प्रोत्साहन दिले आहे. ही योजना सुरु केल्यामुळे, सरकारला आगामी चार वर्षांत सुमारे 1.7 लाख कोटी रुपयांची गुंतवणूक आणि 1.35 लाख नोकऱ्यांची अपेक्षा आहे.

आत्मनिर्भर भारत रोजगार योजना : महाराष्ट्र अव्वल

- आत्मनिर्भर भारत रोजगार योजना (ABRY) अंतर्गत सर्वाधिक लाभार्थी असलेल्या राज्यांच्या यादीत महाराष्ट्र पहिल्या क्रमांकावर आहे, त्यानंतर तामिळनाडू आणि गुजरातचा क्रमांक लागतो.
- महाराष्ट्रात 6,49,560 लाभार्थ्यांची नोंद झाली, त्यानंतर तामिळनाडू (5,35,615), गुजरात (4,44,741) आणि कर्नाटक (3,07,164) आहेत.
- महाराष्ट्रात, 17,524 आस्थापनांमधील नवीन कर्मचाऱ्यांना योजनेअंतर्गत लाभार्थ्यांना एकूण 409.72 कोटी रुपये देण्यात आले आहेत.

आत्मनिर्भर भारत रोजगार योजना काय आहे?

1 ऑक्टोबर 2020 ते 31 मार्च 2022 या कालावधीसाठी कोविड-19 दरम्यान कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधी संघटना (EPFO) नोंदणीकृत आस्थापनांमध्ये रोजगार निर्मितीला प्रोत्साहन देण्यासाठी सरकारने ABRY लाँच केली होती. ही योजना कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधी संघटनेच्या माध्यमातून राबविण्यात येत आहे. (EPFO), विविध क्षेत्रे/उद्योगांच्या नियोकत्यांचा आर्थिक भार कमी करते आणि त्यांना अधिक कामगार घेण्यास प्रोत्साहित करते.

श्यामा प्रसाद मुखर्जी रबन मिशन

श्यामाप्रसाद मुखर्जी रबन मिशनच्या (श्यामा प्रसाद मुखर्जी रबन मिशन-एसपीएमआरएम) अंमलबजावणीत तेलंगणाने प्रथम क्रमांक पटकावला आहे.

त्यानंतर तामिळनाडू आणि गुजरातने एसपीएमआरएमच्या अंमलबजावणीत अनुक्रमे दुसरे आणि तिसरे स्थान मिळविले.

GUIDANCE
GROUP

श्यामा प्रसाद मुखर्जी रूर्बन मिशन

- श्यामा प्रसाद मुखर्जी रूर्बन मिशन (SPMRM) 21 फेब्रुवारी 2016 रोजी सुरु करण्यात आले.
- विकासाच्या उंबरठ्यावर पोहोचलेल्या ग्रामीण भागात उत्प्रेरक हस्तक्षेप करण्यासाठी हा कार्यक्रम तयार करण्यात आला आहे.
- केंद्रीय ग्रामीण विकास मंत्रालयाने सुरु केलेले 'श्यामा प्रसाद मुखर्जी रूर्बन मिशन' स्थानिक नियोजनाद्वारे 'क्लस्टर आधारित एकात्मिक विकासावर' लक्ष केंद्रित करते.
- या अंतर्गत, देशभरातील अशा ग्रामीण भागात ग्रामीण क्लस्टर्स ओळखले जातात, जे शहरीकरणाची वाढती चिन्हे दर्शवत आहेत जसे की शहरी घनता वाढ, बिगरशेती रोजगाराची उच्च पातळी, वाढलेली आर्थिक क्रियाकलाप आणि इतर सामाजिक-आर्थिक मापदंड.
- ही केंद्र पुरस्कृत योजना आहे.

वित्तपुरवठा:

या कार्यक्रमांतर्गत होणारा खर्च केंद्र आणि राज्ये यांच्यात मैदानी प्रदेशातील राज्यांसाठी 60:40 च्या प्रमाणात आणि हिमालयीन आणि ईशान्येकडील राज्यांसाठी 90:10 च्या प्रमाणात सामायिक केला जातो. सुविधा आणि सेवांशी संबंधित आर्थिक, तांत्रिक आणि ग्रामीण-शहरी भेद दूर करणे हा या योजनेचा मुख्य उद्देश आहे.

विकास:

अभियानांतर्गत, जिल्हा प्रशासनाच्या समन्वयाने आणि गावांचा आत्मा अबाधित ठेवून शहरांच्या धर्तीवर ग्रामीण ग्रामपंचायती आणि गावांचा बहुस्तरीय टप्प्याटप्प्याने विकास करण्यासाठी केंद्र सरकारकडून उपाययोजना केल्या जातात.

'रूर्बन क्षेत्र' म्हणजे काय?

'रूर्बन क्लस्टर' हा भौगोलिकदृष्ट्या संलग्न गावांचा समूह आहे ज्याची लोकसंख्या मैदानी आणि किनारी भागात सुमारे 25,000 ते 50,000 आणि वाळवंट, डोंगराळ किंवा आदिवासी भागात 5000 ते 15000 आहे. हे क्लस्टर सामान्यतः वाढीची क्षमता दर्शवतात, आणि ते आर्थिक वाढीमागील प्रेरक शक्ती आहेत आणि स्थानिक आणि स्पर्धात्मक फायदा घेण्यास सक्षम आहेत.

या मिशन अंतर्गत अपेक्षित परिणाम:

- आर्थिक, तांत्रिक आणि सुविधा आणि सेवांशी संबंधित ग्रामीण-शहरी भेद दूर करणे.
- ग्रामीण भागातील गरिबी आणि बेरोजगारी कमी करण्यावर भर देऊन स्थानिक आर्थिक विकासाला प्रोत्साहन देणे.
- प्रदेशातील विकासाला चालना देण्यासाठी.
- ग्रामीण भागात गुंतवणूक आकर्षित करा.

पॅरालिम्पिक पुरस्कारांमध्ये अवनी लेखरा यांना 'सर्वोत्कृष्ट महिला पदार्पण' देऊन सन्मानित करण्यात आले.

- भारतीय नेमबाज अवनी लेखरा ला गुरुवारी टोकियो गेम्समध्ये विक्रमी कामगिरी करून सुवर्णपदक जिंकल्याबद्दल 2021 च्या पॅरालिम्पिक पुरस्कारांमध्ये 'सर्वोत्कृष्ट महिला पदार्पण' पुरस्कार ाने सन्मानित करण्यात आले.
- २०१२ मध्ये कार अपघातात पाठीच्या मणक्याला दुखापत झालेल्या जयपूरस्थेतील २० वर्षीय अवनीने टोकियो पॅरालिम्पिक महिला १० मीटर एअर रायफल स्टँडिंग एसएच १ स्पर्धेत सुवर्णपदक जिंकले.
- पॅरालिम्पिक विक्रम मोडण्याबरोबरच तिने विश्वविक्रमाची बरोबरी केली होती.
- अवनीने ७० मीटर रायफल श्री पोझिशन स्टँडिंग एसएच १ स्पर्धेत कांस्य पदकही जिंकले आणि खेळाच्या इतिहासात दोन पदके जिंकणारी ती पहिली भारतीय महिला ठरली.
- या कामगिरीबद्दल त्यांना देशाचा सर्वोच्च क्रीडा सन्मान मेजर ध्यानचंद खेलरत्न यांनाही सन्मानित करण्यात आले.
- भारताने पॅरालिम्पिक खेळांमध्ये 5 सुवर्ण, 8 रौप्य आणि 6 कांस्य अशी अभूतपूर्व 19 पदके जिंकली.

BWF जागतिक बॅडमिंटन चॅम्पियनशिप: के श्रीकांतने रौप्यपदक जिंकले.

- शटलर किदाम्बी श्रीकांत हा BWF वर्ल्ड चॅम्पियनशिपमध्ये रौप्य पदक जिंकणारा पहिला भारतीय ठरला. अंतिम फेरीत किदांबीला सिंगापूरच्या लोह कीन युने 21-15, 22-20 ने पराभूत केले.
- जागतिक बॅडमिंटन स्पर्धेच्या फायनलमध्ये पोहोचणारा श्रीकांत पहिलाच खेळाडू होता. भारतीय खेळाडूला प्रथमच या जागतिक स्पर्धेत रौप्य पदक मिळालं आहे. बॅडमिंटन स्पर्धा 12 ते 19 डिसेंबर 2021 दरम्यान स्पेनमधील ह्युएलवा येथे आयोजित करण्यात आली होती.
- 2021 BWF वर्ल्ड चॅम्पियनशिप अधिकृतपणे प्रायोजकत्वाच्या उद्देशाने "TotalEnergies BWF World Championships 2021" म्हणून ओळखली जाते.

यूएस मध्ये ज्युनियर स्ववॅश ओपन जिंकणारी अनाहत सिंग ही पहिली भारतीय मुलगी ठरली.

अनाहत सिंगने फिलाडेल्फिया येथील प्रतिष्ठित ज्युनियर यूएस ओपन स्ववॅश स्पर्धेतील अंडर-15 मुलींच्या गटात विजय मिळवून इतिहास रचला आहे. दिल्लीच्या 13 वर्षीय मुलीने आर्लेन स्पेक्टर सेंटर येथे खेळल्या गेलेल्या अंतिम सामन्यात इजिप्तच्या जैदा मारेईवर 11-9, 11-5, 8-11, 11-5 अशी मात केली. 41 देशांचे प्रतिनिधित्व करणाऱ्या 850 हून अधिक स्ववॅश ज्युनियर खेळाडूंनी जगातील सर्वात मोठ्या ज्युनियर व्यक्तींच्या स्ववॅश स्पर्धेत भाग घेतला.

भारताचा ऑफस्पिनर हरभजन सिंगने क्रिकेटमधून निवृत्ती जाहीर केली आहे.

- भारताचा ज्येष्ठ ऑफस्पिनर हरभजन सिंगने सर्व प्रकारच्या क्रिकेटमधून निवृत्ती जाहीर केली आहे. हरभजनने १९९८ मध्ये वेन्नईमध्ये ऑस्ट्रेलिया विरुद्धच्या कसोटी सामन्यातून आंतरराष्ट्रीय क्रिकेटमध्ये पदार्पण केले. नंतर त्याने न्यूझीलंड विरुद्ध एक दिवसीय क्रिकेटमध्ये पदार्पण केले. हरभजनने २००६ मध्ये दक्षिण आफ्रिकेविरुद्ध टी २० क्रिकेटमध्ये पदार्पण केले.

- हरभजन सिंहने २०१५ पर्यंत १०३ कसोटी सामन्यांत ४१७ विकेट घेतल्या. तसेच दोन शतके झळकावली आणि २ हजार २२४ धावा केल्या. त्याने २३६ वन डे खेळून २६९ विकेट घेतल्या आणि १ हजार २३७ धावा केल्या. टी २० क्रिकेटमध्ये हरभजनने २८ मॅच खेळून २५ विकेट घेतल्या.
- कसोटी क्रिकेटमध्ये भारताकडून सर्वाधिक विकेट घेणाऱ्या गोलंदाजांमध्ये हरभजन सिंह तिसऱ्या स्थानावर आहे. अनिल कुंबळे पहिल्या आणि आर. अश्विन दुसऱ्या स्थानी आहे. आयपीएलमध्ये हरभजन चेन्नई सुपरकिंग्स, मुंबई इंडियन्स आणि कोलकाता नाइट रायडर्स यांच्याकडून खेळला. हरभजनने आयपीएलमध्ये १५० विकेट घेतल्या.
- आठव्या क्रमांकावर सलग २ शतक झळकावणारा पहिलाच फ्लंदाज (२०१० मध्ये न्यूझीलंड संघाविरुद्ध झालेल्या कसोटी मालिकेदरम्यान)
- कसोटी क्रिकेटमध्ये हॅटट्रिक विकेट घेणारा तो पहिला भारतीय क्रिकेटपटू होता.

जनरल एमएम नरवणे यांनी वीफ ऑफ स्टाफ कमिटीच्या अध्यक्षपदी

लष्करप्रमुख जनरल मनोज मुकुंद नरवणे यांनी वीफस ऑफ डिफेन्स स्टाफ कमिटीच्या अध्यक्षपदाची जबाबदारी स्वीकारली आहे. लष्कराच्या तिन्ही शाखांच्या प्रमुखांमध्ये जो वरिष्ठ असेल त्याला ही जबाबदारी दिली जाते. यापूर्वी ही जबाबदारी वीफ ऑफ डिफेन्स स्टाफ जनरल बिपीन रावत यांच्याकडे होती, मात्र ८ डिसेंबर रोजी हेलिकॉप्टर अपघातात जनरल रावत यांचा मृत्यू झाल्यानंतर तिन्ही प्रमुखांमध्ये सर्वात ज्येष्ठ असल्याने जनरल नरवणे यांना ही जबाबदारी मिळाली आहे.

भारतीय गणितज्ञ नीना गुप्ता यांना रामानुजन पुरस्कार 2021 मिळाला.

कोलकाता येथील इंडियन स्टॅटिस्टिक इन्स्टिट्यूट (आयएसआय) येथील गणिताच्या प्राध्यापक नीना गुप्ता यांना नुकताच गणित क्षेत्रातील सर्वात प्रतिष्ठेचा पुरस्कार असलेला रामानुजन पुरस्कार मिळाला. या पुरस्काराचे संपूर्ण शीर्षक यंग गणितज्ञासाठी रामानुजन पुरस्कार आहे. नीना गुप्ता यांना अल्जेब्रिक भूमिती आणि तितरवादी बीजगणितातील उत्कृष्ट कार्यासाठी विकसनशील देशांमधील तरुण गणितज्ञांसाठी २०२१ चा डीएसटी-आयसीटीपी-आयएमयू रामानुजन पुरस्कार देण्यात आला आहे.

हा सन्मान मिळविणारी प्रा. नीना गुप्ता ही तिसरी महिला आहे. दुसरीकडे आतापर्यंत चार भारतीयांना हा पुरस्कार मिळाला आहे. विज्ञान आणि तंत्रज्ञान मंत्रालयाने दिलेल्या माहितीनुसार, प्रा. नीना गुप्ता यांना हा पुरस्कार मिळाल्यानंतर भारतीय स्थिर संस्था (आयएसआय) वाढली आहे. आतापर्यंत रामानुजन पुरस्कार मिळालेल्या चार भारतीयांमुळे तीन जण आयएसआयचे प्राध्यापक आहेत

रामानुजन पुरस्कार

गणित क्षेत्रातील रामानुजन पुरस्कार जगातील सर्वात प्रतिष्ठित पुरस्कारांमध्ये गणला जातो. हा पुरस्कार दरवर्षी विकसनशील देशांतील तरुण गणितज्ञांना दिला जातो. ते ४५ वर्षांखालील असावेत.

महान भारतीय गणितज्ञ श्रीनिवास रामानुजन यांच्या स्मरणार्थ २००५ मध्ये हा पुरस्कार सुरू करण्यात आला होता आणि तेव्हापासून तो दरवर्षी चालू आहे. याला इंटरनॅशनल सेंटर फॉर थिअरिअल फिजिक्स रामानुजन पुरस्कार म्हणूनही ओळखले जाते. इटलीस्थित इंटरनॅशनल सेंटर फॉर थिअरिअल फिजिक्सच्या हस्ते हा पुरस्कार प्रदान करण्यात जातो. यासाठी अल्बेल फंडाच्या माध्यमातून निधी दिला जातो.

नीना गुप्ता

नीना गुप्ता यांनाही २०१९ मध्ये विज्ञान आणि तंत्रज्ञानासाठी शांती स्वरूप भटनगर पुरस्कार देण्यात आला आहे. यापूर्वी अल्जेब्रिक भूमितीच्या क्षेत्रातील झरिस्की रह करण्याची समस्या सोडवल्याबद्दल त्यांना २०१४ मध्ये राष्ट्रीय विज्ञान अकादमीने यंग सायंटिस्ट पुरस्कार प्रदान केला होता.

भारताच्या हरनाझ संधूने 70 वी मिस युनिव्हर्स 2021 चा ताज जिंकला.

- अभिनेत्री-मॉडेल हरनाझ संधूने 80 देशांतील स्पर्धकांना हरवून मिस युनिव्हर्स 2021 चा मुकुट पटकावला. या स्पर्धेत पॅराग्वेची 22 वर्षीय नादिया फरेरा दुसरी, तर दक्षिण आफ्रिकेची 24 वर्षीय तालेला मसवाने तिसरी आली.
- भारताकडून 1994 मध्ये अभिनेत्री सुष्मिता सेन आणि 2000 मध्ये लारा दत्ताने खिताब जिंकला होता.
- तब्बल 21 वर्षांनी भारताने हा ताज पटकावला आहे.
- संधूला मेक्सिकोच्या माजी मिस युनिव्हर्स 2020च्या अँड्रिया मेझा यांनी मुकुट प्रदान केला.
- इस्रायल (Israel) मधील इलात येथे झालेल्या 70 व्या मिस युनिव्हर्स 2021 (Miss Universe 2021) आयोजन करण्यात आले होते.

टाईम मासिकाच्या 2021

- **अॅथलीट ऑफ द इयर:-** सिमोन बायल्सला टाईम मासिकाच्या 2021 वर्षातील अॅथलीट म्हणून घोषित करण्यात आले. ती चार वेळा ऑलिम्पिक पदक विजेती, तिने टोकियो ऑलिम्पिकमधील चार स्पर्धांच्या अंतिम फेरीतून माघार घेतली होती, 24 वर्षीय खेळाडूने टोकियो गेम्समध्ये रौप्य आणि बॅलन्स बीममध्ये कांस्यपदक मिळवले.
- **पर्सन ऑफ द इयर:-** टाइम मासिकाने टेस्ला प्रमुख आणि अंतराळ उद्योजक एलोन मस्क यांना वर्ष 2021 ची व्यक्ती म्हणून नामांकित केले, त्यांच्या तंत्रज्ञानातील बदलांचे मूर्त स्वरूप पण लोकांच्या जीवनात बदल घडवणाऱ्या त्रासदायक ट्रेंडचा उल्लेख केला.
- **हियो ऑफ द इयर:-** लस शास्त्रज्ञ किझमेकिया कॉर्बेट, बार्नी ब्रॅडम, कॅटालिन कारिको आणि ड्यू वेसमन
- **एंटरटेनर ऑफ द इयर:-** ऑलिव्हिया रॉड्रिगो

भूतानने पंतप्रधान मोदींना सर्वोच्च नागरी पुरस्काराने सन्मानित केले.

- भूतानने पंतप्रधान मोदींना नगादग पेल गी खोर्लो या सर्वोच्च नागरी पुरस्काराने सन्मानित केले आहे.
- भूतानचे पंतप्रधान लोटे शेरेग यांनी भूतानच्या सर्वोच्च सन्मानासाठी पंतप्रधान मोदींच्या नावाची घोषणा केली आहे.
- पंतप्रधान मोदींच्या कारकिर्दीत भूतानसाठी भारताच्या मैत्रीपूर्ण दृष्टिकोनाचे कौतुक म्हणून हा सन्मान मिळतो.
- साथीच्या आजारादरम्यान, भारताने शेजारील देशाला लस, औषधे आणि इतर आपत्कालीन सेवांच्या रूपात मदत केली होती.
- PMO भूतानच्या म्हणण्यानुसार, 'भारताचे पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी गेल्या काही वर्षांपासून बिनशर्त मैत्री निभावली आहे आणि करोना व्हायरस महामारीच्या काळात त्यांनी खूप मदत केली आहे.

- याआधी, भारताच्या विद्यमान पंतप्रधानांना अफगाणिस्तान, सौदी अरेबिया, यूएई, रशिया, मालदीव, पॅलेस्टाईन आणि बहरीनचे संबंधित सर्वोच्च सन्मान देण्यात आले होते.

नरेंद्र मोदी यांना मिळालेल्या आंतरराष्ट्रीय पुरस्कारांची यादी:

1. ऑर्डर ऑफ अब्दुलअजीज अल सौद (सौदी अरेबिया)
2. राज्य ऑर्डर ऑफ गाझी अमीर अमानुल्ला खान (अफगाणिस्तान)
3. ग्रॅंड कॉलर ऑफ द स्टेट ऑफ पॅलेस्टाईन पुरस्कार (पॅलेस्टाईन)
4. ऑर्डर ऑफ झायेद पुरस्कार (संयुक्त अरब अमिरात)
5. ऑर्डर सेंट अँड्र्यू पुरस्कार (रशिया)
6. ऑर्डर ऑफ द डिस्टिंक्विशड रुल ऑफ निशान इज्जुद्दीन (मालदीव)
7. चॅम्पियन्स ऑफ द अर्थ अवॉर्ड (युनायटेड नेशन्स एन्व्हायर्नमेंट प्रोग्राम)
8. ग्लोबल गोलकीपर अवॉर्ड (बिल आणि मेलिंडा गेट्स फाउंडेशन)

साहित्य अकादमी पुरस्कार 2021 जाहीर.

- साहित्य अकादमीने प्रादेशिक भाषांसाठी प्रतिष्ठित साहित्य अकादमी पुरस्कार, युवा पुरस्कार आणि बाल साहित्य पुरस्कार 2021 जाहीर केले. मुख्य साहित्य अकादमीच्या पारितोषिक विजेत्याला एक कोरलेली ताम्रपट, शाल आणि एक लाख रुपयांची रक्कम आणि कोरीव ताम्रपट आणि युवा पुरस्कार आणि बाल साहित्य यांना प्रत्येकी ५० हजार रुपयांची रक्कम देण्यात येणार असल्याचे मंडळाने म्हटले आहे.
- साहित्य अकादमी पुरस्कार 2021 20 भारतीय भाषांमध्ये देण्यात आला, गुजराती, मैथिली, मणिपुरी आणि उर्दू भाषांमधील विजेत्याची घोषणा नंतरच्या तारखेला केली जाईल. “बाळूच्या अवस्थांतराची डायरी” या पुस्तकासाठी कोल्हापुरच्या शिवाजी विद्यापीठाचे अधीक्षक डॉ. किरण गुरव यांना साहित्य अकादमीचा मुख्य पुरस्कार जाहीर झालेला आहे.
- साहित्य अकादमी युवा पुरस्कार 2021 22 भारतीय भाषांसाठी प्रदान करण्यात आला आणि तामिळमधील पुरस्कार नंतर घोषित केला जाईल, यावर्षी राजस्थानी भाषेत कोणताही पुरस्कार देण्यात आलेला नाही. मराठीतील युवा लेखक प्रणव सखदेव यांना ‘काले करडे स्ट्रोक्स’ कादंबरीसाठी युवा साहित्य पुरस्कार जाहीर झाला आहे.
- बाल साहित्य पुरस्कार 2021 हा 22 भारतीय भाषांमध्ये देण्यात आला होता, यावर्षी गुजराती आणि पंजाबी भाषेत एकही बाल साहित्य पुरस्कार देण्यात आलेला नाही. संजय वाघ यांना ‘जोकर बनला किंगमेकर’ या कादंबरीसाठी मराठीचा बाल पुरस्कार यांना जाहीर झाला आहे.

YOUGOV: PM मोदी 2021 मध्ये जगातील 8 व्या क्रमांकाचे सर्वाधिक प्रशंसनीय व्यक्ती

- डेटा अॅनालिटिक्स कंपनी YouGov ने केलेल्या सर्वेक्षणात पंतप्रधान नरेंद्र मोदी जगातील टॉप 20 सर्वाधिक प्रशंसनीय पुरुषांच्या यादीत 8 व्या स्थानावर आहेत.
- शाहरुख खान, अमिताभ बच्चन आणि विराट कोहली यांच्यापेक्षा पीएम मोदी पुढे आहेत. 38 देशांतील 42000 लोकांचा अभिप्राय घेऊन ही यादी तयार करण्यात आली आहे.
- या यादीत सचिन तेंडुलकर, शाहरुख खान, अमिताभ बच्चन आणि विराट कोहली यांचा समावेश आहे.

- या यादीमध्ये 2021 च्या सर्वाधिक प्रशंसनीय भारतीय महिलांचा समावेश आहे ज्यामध्ये प्रियांका चोप्रा, ऐश्वर्या राय बच्चन आणि सुधा मूर्ती यांचा समावेश आहे.

क्र.	जगातील 20 सर्वाधिक प्रशंसनीय पुरुष (world's 20 most admired men)	जगातील 20 सर्वाधिक प्रशंसनीय महिला (world's 20 most admired women)
१	बराक ओबामा	मिशेल ओबामा
२	बिल गेट्स	अँजेलिना जोली
३	शी जिनिपिंग	राणी एलिझाबेथ II
४	क्रिस्टियानो रोनाल्डो	ओप्रा विन्फ्रे
५	जॅकी चॅन	स्कारलेट जोहानसन
६	एलोन मस्क	एम्मा वॉटसन
७	लिओनेल मेस्सी	टेलर स्विफ्ट
८	नरेंद्र मोदी	अँजेली मर्केल
९	व्लादिमीर पुतिन	मलाला युसुफझाई
१०	जॅक मा	प्रियांका चोप्रा
११	वॉरेन बफेट	कमला हॅरिस
१२	सचिन तेंडुलकर	हिलरी क्लिंटन
१३	डोनाल्ड ट्रम्प	ऐश्वर्या राय बच्चन
१४	शाहरुख खान	सुधा मूर्ती
१५	अमिताभ बच्चन	ग्रेटा थनबर्ग
१६	पोप फ्रान्सिस	मेलानिया ट्रम्प
१७	इम्रान खान	लिसा
१८	विराट कोहली	लिऊ यिफेई
१९	अँडी लाऊ	यांग मी
२०	जो बिडेन	Jacinda Ardern

दक्षिण आफ्रिकेचे प्रचारक आर्चबिशप डेसमंड टूटू यांचे निधन

- नोबेल शांतता पारितोषिक विजेते आणि दक्षिण आफ्रिकेतील गोऱ्या अल्पसंख्याक राजवटीविरुद्ध संघर्ष करणारे आर्चबिशप डेसमंड टूटू यांचे वयाच्या 90 व्या वर्षी निधन झाले.
- टूटूला 1990 च्या दशकाच्या उत्तरार्धात प्रोस्टेट कर्करोगाचे निदान झाले आणि अलिकडच्या वर्षांत कर्करोग-संबंधित संसर्गाच्या उपचारांसाठी अनेक वेळा रुग्णालयात दाखल केले गेले.
- 1984 मध्ये, टूटूने वर्णभेदाविरुद्ध केलेल्या अहिंसक निषेधासाठी नोबेल शांतता पुरस्कार जिंकला.
- 1986मध्ये केपटाऊनमध्ये ते पहिले आर्चबिशप बनले.
- आफ्रिकन नॅशनल काँग्रेसच्या सरकारशी चर्चा झाल्यानंतर 1990मध्ये नेल्सन मंडेला यांना तुरुंगातून सोडण्यात आले. त्यानंतर वर्णभेदाविरोधातील कायदा संपुष्टात आणला गेला.

- 1994 मध्ये विजयी झाल्यानंतर राष्ट्रपती मंडेला यांनी मोठा निर्णय घेतला. वर्णभेदाच्या काळात मानवाधिकाराचं हनन झालं होतं. त्याची चौकशी करण्यासाठीच्या आयोगाचं नेतृत्व डेसमंड यांच्याकडे सोपवण्यात आलं.
- 2007मध्ये भारत सरकारने डेसमंड यांना गांधी शांती पुरस्कार देऊन गौरवलं होतं.

तामिळनाडूने 'तामिळ थाई वाडथु' हे राज्य गीत म्हणून घोषित केले.

- तामिळनाडू सरकारने 'तामिळ थाई वाडथु' हे राज्यगीत घोषित केले आहे.
- सर्व शैक्षणिक संस्था, विद्यापीठे, सरकारी कार्यालये आणि सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रमांमध्ये कोणतेही कार्य सुरु होण्यापूर्वी ते गायले पाहिजे.
- मद्रास उच्च न्यायालयाने अलीकडेच 'तामिळ थाई वाडथु' हे प्रार्थनागीत आहे, राष्ट्रगीत नाही असा निर्णय दिल्यानंतर हा निर्णय आला आहे.
- तमिळ थाई वाडथु हे तमिळ आईच्या स्तुतीसाठी गायले जाणारे प्रार्थना गीत आहे.
- 55 सेकंदाचे गाणे गायले जात असताना दिव्यांग व्यक्ती वगळून सर्वांनी उभे राहावे, असा शासन आदेश जारी करण्यात आला आहे.
- हे पुद्दुचेरी या केंद्रशासित प्रदेशाचेही अधिकृत गाणे आहे. ज्या भारत जनानिया तनुजाते हे कर्नाटकचे अधिकृत राज्यगीत आहे आणि बंदे उत्कल जननी हे ओडिशाचे अधिकृत राज्यगीत आहे.

झारखंड विधानसभेने जमावाचा हिंसाचार, (MOB LYNCHING) रोखण्यासाठी विधेयक मंजूर केले.

झारखंड विधानसभेने जमाव हिंसा प्रतिबंधक आणि मॉब लिंगिंग विधेयक, 2021 मंजूर केले आहे, ज्याचा उद्देश घटनात्मक अधिकारांचे “प्रभावी संरक्षण” प्रदान करणे आणि राज्यातील जमाव हिंसाचार रोखणे आहे. एका दुरुस्तीचा समावेश केल्यानंतर, विधेयक मंजूर करून राज्यपालांकडे त्यांच्या संमतीसाठी पाठवले गेले. अधिसूचित झाल्यानंतर, झारखंड पश्चिम बंगाल, राजस्थान आणि मणिपूरनंतर असा कायदा आणणारे चौथे राज्य ठरेल.

बिला बदल:

या विधेयकात मॉब लिंगिंगमध्ये सहभागी असलेल्यांना तीन वर्षांच्या तुरुंगवासापासून जन्मठेपेपर्यंत आणि ₹ 25 लाखांपर्यंत दंडाची तरतूद आहे ज्यामुळे “इजा किंवा मृत्यू” होतो.

या विधेयकात लिंगिंगची व्याख्या “कोणतेही कृत्य किंवा हिंसाचार किंवा मृत्यूची मालिका किंवा हिंसा किंवा मृत्यूच्या कृत्याला मदत करणे, प्रोत्साहन देणे किंवा प्रयत्न करणे, मग ते उत्स्फूर्त किंवा नियोजित असले तरीही, जमावाकडून धर्म, वंश, जात, लिंग, स्थान या आधारावर जन्म, भाषा, आहार पद्धती, लैंगिक अभिमुखता, राजकीय संलग्नता, वांशिक किंवा इतर कोणत्याही कारणास्तव.

लिंगिंगच्या घटनेमुळे पीडितेला दुखापत झाल्यास, दोषींना 3 वर्षांपर्यंत कारावास आणि ₹1 लाख ते ₹3 लाखांपर्यंत दंड ठोठावला जाईल.

GUIDANCE
GROUP